Välkommen till Höka och
LAHOLMSBUKTENS SANDMARKER

Vita stränder, böljande sanddyner, tallskog och strövstigar i alla riktningar. Till Höka kommer många för att njuta av naturen året runt. Här trivs också en mångfald av sällsynta växter och djur. Håll ögon och öron öppna under ditt besök. Kanske möter du någon av sandrikets sällsamma invånare på vägen!

DYNFRÖLÖPARE
Harpalus neglectus

FLYGSANDVÄGSTEKEL
Arachnospila wesmaeli

VÅRSIDENBI
Colletes cunicularius

För värmeälskande småkryp är naken sand en utmärkt livsmiljö, särskilt om det också finns gott om blommor som bidrar med nektar, pollen och frön att äta.

SKOGSSANDJÄGARE
Cicindela sylvatica
Heath tiger beetle
(verklig storlek: 15–19 mm)

Sandrike i förändring

VÄLUTNYTTJADE MARKER
De sandiga markerna längs Hallandskusten har i alla tider använts av människor. Här har man haft sina djur på bete och hämtat ved och virke, tång och torv. I takt med att befolkningen ökade och 1600- och 1700-talets krigs- och orostider användes sandmarkerna alltmer intensivt. Slitaget ökade och den sandiga jorden blottades. När det blåste mycket virvlade sanden upp i luften och la sig i drivor på vägar, åkrar och ängar. Lagans och Nissans mynningar sandade igen och några gårdar fick överges sedan de helt och hållet begravts under flygsanden.

HÄR PLANTERADES FYRA MILJONER TALLPLANTOR
Redan på 1500-talet började bönderna sätta upp sandgärden för att stoppa sanden. På 1830-talet påbörjades storskaliga planteringar av strandråg och sandrör på initiativ av staten. De sandbindande gräsen var tidigare sällsynta i Halland – idag dominerar de helt på de vita dynerna invid havet.

I slutet av 1800-talet planterades skog på det tidigare helt öppna markerna. Främst planterades tall – hela fyra miljoner tallplantor! Även lövträd som björk och al planterades och där den vanliga tallen inte trivdes sattes bergtall i början av 1900-talet.

NU RÄDDAS MÅNGFALDEN
Sanden innanför Laholmsbukten ligger sedan länge stilla. Skogen har tätnat och sanddynerna har sakta men säkert vuxit igen med sly och ogenomträngliga buskage. Växter och djur som är beroende av varm, bar sand har fått det allt svårare att klara sig. De senaste decennierna har markerna därför börjat öppnas upp. Nu återskapas blomstrande sandhedar och ljusöppna gläntor i skogen. På så sätt blir sandmiljöerna trevligare både för oss människor och för de värmeälskande sandmarksspecialisterna. På de forna öppna sandhedarna fanns ”ett sådant antal af gräs och örter...att de vida öfvergå hvad som finnes på tämmeligen bördiga ängar”. Citatet kommer från en av Linnés lärljungar, Lars Montin.
Förhoppningen är att besökare återigen kommer att mötas av denna syn på Hökafältet i framtiden.

TRÄDLÄRKA
Lullula arborea
Woodlark

Welcome to Höka and the sandy landscapes in the Laholm bay!

Höka is a paradise for both people and sand-loving plants and animals. On the grass heaths behind the dunes, flowers offer pollen and nectar to bees and butterflies. Highly specialised fungi and digging insects thrive in the warm sand. On the sign, you see a selection of the flora and fauna found here.

In the 19th century, grass and trees were planted in the dunes to bind the sand. Eventually, the dunes slowly but surely became overgrown with scrub and brushwood. In the last decades, however, the sandy ground has been restored. In this way, it is more enjoyable for people and for the sand-living plants and animals!

Welcome to explore the landscape! And keep your eyes and ears open – perhaps you'll meet some of Höka's unusual inhabitants on your way.

tre SAKER DU INTE FÅR MISSA

LAGANOSET
I den norra delen av reservatet rinner Lagan ut i havet, Laganoset. I betesmarken intill ån kan du botanisera bland sällsyntheter som dvärglin, rödlånke och fyrling. I området finns ett fågeltorn med god utblick över de fågelrika strandängarna. Från vassarna hörs sävsångare och rörsångare och i strandskogen sjunger näktergal och svarthätta.

TALLSKOG
I reservatet finns flera markerade vandringsleder. Gå på upptäcktsfärd genom den vackra tallskogen. Längden på promenaden bestämmer du själv beroende på vilken av de färgade lederna du väljer.

BESTIG ETT SANDBERG
Klättra, hoppa, spring eller gräv. Värm dig i en solvarm sandgrop. Rör om i sanden – det är bara bra för alla djur och växter som behöver bar sand för att trivas.

1. SPILLKRÅKA
Dryocopus martius
Black woodpecker

Hökafältets historia

Hur såg det ut förr på Hökafältet och varför har skog huggts ner på senare tid? Läs in QR-koden med din mobiltelefon och lyssna till en berättelse om Hökafältets historia.

2. STRANDSANDJÄGARE
Cicindela maritima
Dune tiger beetle

1. BACKTIMJAN
Thymus serpyllum
Breckland thyme

VÄXTER och SVAMPAR

1. **BACKTIMJAN** sprider en kryddig doft som kan anas året om. Om sommaren lockar de väldoftande blommorna till sig mängder av insekter.
2. **SANDRÖR** liknar strandråg men har grönare blad och ofta ihoprullade blad. Förr var båda arterna ovanliga i Halland, idag dominerar de på de vita dynerna närmast havet.
3. **BORSTTÅTEL** är en av de första växterna som dyker upp på naken sandjord. Det tuvade gräset sticker upp likt små rakborstar i sanden.
4. **MARVIOL** är en typisk växt på dynerna närmast havet. Med sina köttiga blad är den lätt att känna igen.
5. **TALLKOTTESKIVLINGEN** är en svamp som växer på i marken begravda tallkottar.
6. **STRANDRÅG** sprider sig med underjordiska skott i den lösa sanden på dynerna närmast havet. De styva bladen ger ett bra skydd mot salta havsvindar.
7. **SANDSTARRENS** strån skjuter upp ur sanden i långa raka rader eftersom de utgår från samma underjordiska jordstam.

2. SANDRÖR
Ammophila arenaria
Marram

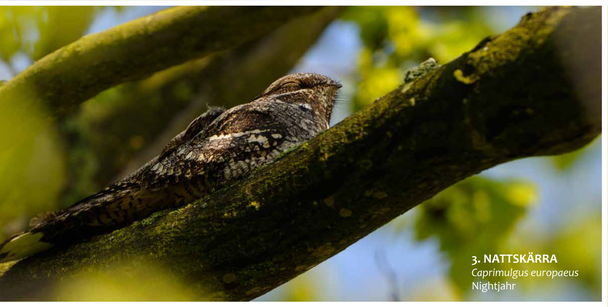

3. NATTSKÄRRA
Caprimulgus europaeus
Nightjahr

DJUR

1. **SPILLKRÅKAN** är en stor helsvart hackspett med häftigt röd frisyr. Du kan se den flyga mellan tallarna, höra den trumma långt bort i skogen eller ropa högt: ”kry kry kry...”.
2. **STRANDSANDJÄGARE.** Laganoset är landets starkaste fäste för den sällsynta strandsandjägaren, en skalbagge som är knuten till vegetationslösa stränder med hårt packad sand.
3. **NATTSKÄRRA.** Stilla sommarnätter kan du få höra nattskärrans entoniga, surrande läte.
4. **ÄNGSCITRONBI** – ett av många bin som trivs i varma sandmiljöer.
5. **HAVSTAPETSERARBI.** Haverdal är en utmärkt livsmiljö för detta sällsynta bi som är knutet till sanddyner och kustnära sandhedar med gles vegetation.
6. **MINDRE GULDVINGE** trivs i varma, torra miljöer med sparsam vegetation.
7. **GULSPARV** är en art som trivs i öppna landskap.
8. **SMÅTÄRNA** fångar småfisk längs de långgrunda stränderna. Vissa år häckar den på Laholmsbuktens stränder.
9. **TRÄDLÄRKA** håller konsert i tallskogen med sin melodiska sång.

4. ÄNGSCITRONBI
Hylaeus confusus

3. BORSTTÅTEL
Corynephorus canescens
Grey hair grass

4. MARVIOL
Cakile maritima
Sea rocket

5. HAVSTAPETSERARBI
Megachile leachella

6. MINDRE GULDVINGE
Lycaena phlaeas
Small copper

7. GULSPARV
Emberiza citrinella
Yellowhammer

5. TALLKOTTESKIVLING
Strobilurus stephanocystis

6. STRANDRÅG
Leymus arenarius
Lyme-grass

8. SMÅTÄRNA
Sternula albifrons
Little tern

9. TRÄDLÄRKA
Lullula arborea
Woodlark

7. SANDSTARR
Carex arenaria
Sand sedge

SandLife

Ett projekt med syfte att restaurera sandmarker
www.sandlife.se

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Produktion: Naturcentrum AB 2017.
Arkitekt: Mats & Arne Arkitektkontor AB. Betongarbeten: Lättklinkerbetong AB.
Foton: Naturcentrum AB med undantag av tallkotteskivling av Kill Persson.
Illustrationer: Martin Holmer med undantag av trädlärka av Nils Forshed.